

בית איזי שפירא

לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

בקמפוס ווילי וסיליה טראמפ

מחקר טיפול מרחוק (טל-בריאות) על ידי אנשי מקצועות הבריאות במהלך התפרצות נגיף הקורונה (COVID-19) נקודת מבט גלובלית

נערך ונכתב ע"י:

ד"ר דנה רוט, מנהלת מחלקת מחקר והערכה danar@beitissie.org.il

דפנה רביב כרמי (MSc), מרכזת הערכה

מיטל רפואה (BA), עוזרת מחקר

מחלקת מחקר והערכה, בית איזי שפירא

תקציר מנהלים

רקע

מגפת הקורונה (COVID-19) פרצה ברחבי העולם בשנת 2020, ויש לה השלכות מרחיקות לכת על כל היבטי החיים, כולל שירותים ציבוריים, מסחר, כלכלה, חינוך, תרבות, ובאופן טבעי גם על מערכת הבריאות. עקב מגבלות הסגרים, אנשי מקצוע בתחום הבריאות נאלצו להתמודד עם מציאות חדשה, שבה הם מסתמכים על טכנולוגיה ותקשורת דיגיטלית בכדי לספק שירותים ("טל-בריאות"). אנשי מקצועות הבריאות מצאו עצמם מבלבלים וחטרים את הידע והכלים כיצד להעניק טיפול מרחוק באופן מיטבי ללקוחותיהם.

מטרת המחקר

המטרה העיקרית של מחקר זה הייתה ללמוד על היתרונות והאתגרים שאנשי מקצועות הבריאות חוו בניסיון לספק טיפולים מרחוק. בעוד שמרבית המחקרים שפורסמו בנושא זה מציעים נקודת מבט של דיסציפלינה אחת בלבד, מחקר זה מציע נקודת מבט רחבה יותר הכוללת אנשי מקצוע משלושה תחומים: פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, וקלינאות תקשורת. יתר על כן, מכיוון שמדובר במגיפה עולמית, נקודת מבט בינלאומית נותנת תמונה אודות הדמיון והשוני בין מטפלים ממקצועות הבריאות במדינות ותרבויות שונות. ממצאי מחקר זה יסייעו בפיתוח כלים ותוכניות הכשרה במטרה לתת מענה טוב יותר על צרכיהם של אנשי מקצועות הבריאות במתן שירותים מקצועיים מיטביים עבור לקוחותיהם.

מדגם ושיטת מחקר

השאלון פותח בשיתוף עם אנשי מקצועות הבריאות, והוא מורכב משאלות פתוחות וסגורות. הנתונים נאספו באמצעות תוכנת סקרים דיגיטלית. השאלון הופץ בתפוצה בינלאומית וכלל 443 אנשי מקצוע: 96 פיזיותרפיסטיות, 189 מרפאות בעיסוק, ו-158 קלינאיות תקשורת מ-48 מדינות. איסוף הנתונים נעשה מאמצע יוני ועד סוף אוקטובר 2020.

A mind open to learning, researching and an ability to think creatively to adapt the familiar to the new and challenging.

ממצאים עיקריים

לפני הקורונה). הערוץ הא-סינכרוני (למשל, שליחת סרטון) ממשיך להיות הערוץ הכי פחות פופולארי (22% לעומת 20.6% לפני כן).

- השימוש העיקרי בטל-בריאות: לפני התפרצות מגפת הקורונה השימוש בטל-בריאות היה בעיקר לצורכי הדרכה וייעוץ (48%), או לטיפול בילדים או מבוגרים עם מוגבלות קבועה (47%). לאחר ההתפרצות הנגיף, טל-בריאות משמש בעיקר כאלטרנטיבה לטיפול מסורתי בקליניקה (55.3%), ופחות כאמצעי הדרכה וייעוץ (25.4%). ממצאים אלו דומים בקרב מטפלים מכל שלושת מקצועות הבריאות. עם זאת, הפיזיותרפיסטים משתמשים בטל-בריאות פחות מאחרים כחלופה לקליניקה המסורתית (44.4% לעומת 51.6% מהמרפאות בעיסוק ו-64% מקלינאיות התקשורת). פיזיותרפיסטים גם נוטים להשתמש בטל-בריאות כאמצעי הדרכה יותר מאשר מטפלות משני התחומים האחרים (38.9% לעומת 25.8% מהמרפאים בעיסוק ו-18.8% מקלינאי התקשורת).

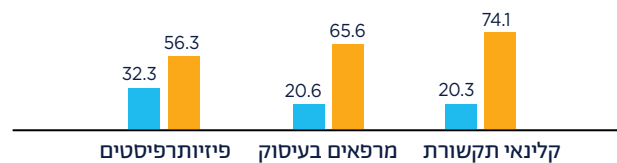
- תפיסות אנשי המקצוע את ערוץ הטל-בריאות: אנשי מקצוע שהשתמשו בטל-בריאות בתקופת וירוס הקורונה התבקשו לדרג את השירות בהתייחס לשלושה פרמטרים על סולם שבין 1 (בכלל לא) ל-4 (במידה רבה מאוד). הפרמטרים היו: "מאפשר לך לשמור על הסטנדרטים המקצועיים שלך" (ציון ממוצע - 2.81), "מאפשר לך לספק תמיכה הולמת ללקוחות שלך" (2.70), ו"ערוץ שממנו הנך מרוצה" (2.50). דירוגים אלה מצביעים על כך שאנשי המקצוע אינם תופשים את טל-בריאות ככלי אופטימלי לטיפול. הבדלים משמעותיים נמצאו בין הדיסציפלינות (פיזיותרפיסטים דירגו באופן נמוך יותר בהשוואה למרפאים בעיסוק וקלינאי תקשורת). הבדלים משמעותיים נמצאו גם בין המדינות בהתבסס על חלוקה לפי תל"ג: מדינות בעלות רמת הכנסה בינונית-גבוהה מעניקות את הציונים הגבוהים ביותר בכל הפרמטרים שנבדקו, ומדינות בעלות הכנסה נמוכה מעניקות לטל-בריאות את הציון הנמוך ביותר.

- הכשרה: 47.8% מאנשי המקצוע המשתמשים בטל-בריאות לא קיבלו הכשרה כלשהי, 23.4% קיבלו הכשרה (19% לאחר התפרצות הנגיף ו-4.4% לפנייה). רק 14.9% מהפיזיותרפיסטים דיווחו כי קיבלו הכשרה, לעומת 29.1% מקלינאי התקשורת ו-21.7% מהמרפאים בעיסוק.

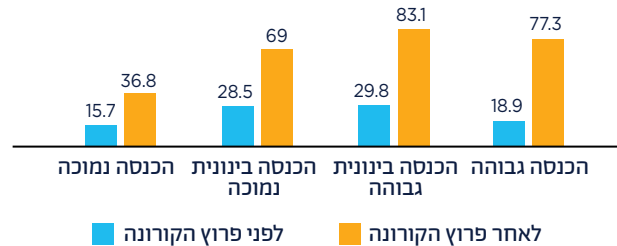
- כוונות שימוש עתידיות בטל-בריאות (לאחר סיום המגפה): 53.2% ציינו כי בסיום המגיפה ימשיכו להשתמש בטל-בריאות, ו-24.1% ציינו כי לא ישתמשו בה לאחר סיום המגיפה. 22.7% הנותרים לא ענו על השאלה. כוונות השימוש העתידיות הגבוהות ביותר נמצאו בקרב מרפאות בעיסוק (55.6%), ואחריהם פיזיותרפיסטים (53.7%) וקלינאי תקשורת (40.2%).

- שימוש בטל-בריאות: שיעורי השימוש בטל-בריאות שולשו מאז פרוץ נגיף הקורונה: 66.6% מהמדגם דיווחו כי הם העניקו טיפול בטל-בריאות לאחר התפרצות הנגיף, לעומת 23% לפני ההתפרצות. שיעורי השימוש הגבוהים ביותר נמדדו בקרב קלינאי תקשורת (74.1% לעומת 20.3% לפני ההתפרצות), ואחריהם מרפאים בעיסוק (65.6% לעומת 20.6%) ופיזיותרפיסטים (56.3% לעומת 32.3%). כאשר בוחנים את שיעורי השימוש בטל-בריאות לפי תוצר לאומי גולמי (תל"ג) של כל מדינה (כפי שמוגדר ע"י הבנק העולמי), נמצא ששיעורי השימוש הגבוהים ביותר הם במדינות עם רמת הכנסה בינונית-גבוהה (83.1%), ואחריהן מדינות בעלות רמת הכנסה גבוהה (77.3%), רמת הכנסה בינונית-נמוכה (69%) ומדינות בעלות רמת הכנסה נמוכה (36.8%).

שיעורי שימוש בטל-בריאות לפני ואחרי פרוץ וירוס הקורונה (n=433)

שיעורי שימוש בטל-בריאות לפני ואחרי פרוץ וירוס הקורונה לפי רמת הכנסה של מדינה (תל"ג)

- היוזמה לשימוש בטל-בריאות: 41.7% מהמטפלים באמצעות טל-בריאות לאחר התפרצות המגפה דיווחו כי מקום עבודתם יזם את השימוש בטל-בריאות, 29.2% יזמו את השימוש בעצמם בפרקטיקה הפרטית שלהם, ו-19.7% יזמו את השימוש בטל-בריאות כמועסקים.

- אמצעי שימוש: הערוץ הסינכרוני (כדוגמת 'זום') הוא ערוץ השימוש הפופולארי ביותר לאחר פרוץ הקורונה (68.5% דיווחו על שימוש בו לאחר התפרצות הנגיף לעומת 37.3% לפני ההתפרצות). נראה כי עלייה זו משקפת את העובדה שערוץ טיפול זה מציע את האפשרות הקרובה ביותר לטיפול המסורתי של פנים אל פנים, ובכך מדגיש את חשיבות ההיבטים הבינאישיים בטיפול. מידע כתוב הוא אמצעי השימוש השני הנפוץ ביותר בתחום הטל-בריאות (48.8% לעומת 47.1% לפני הקורונה), ואחרי שיתח הטלפון (38.3% לעומת 45.1%

המלצות

1. חשוב להבין את נקודות הדמיון והשוני בין מטפלים משלושת הדיסציפלינות של מקצועות הבריאות, ולהמשיך לבחון את נושא מתן טיפולים באמצעות טל-בריאות תוך התמקדות בנושאים הספציפיים הרלוונטיים לכל אחד מהתחומים. חשוב גם לבנות תכנית הכשרה ייחודית לכל תחום, שתלווה בתכנית הערכה, תוך התייחסות גם לסוגיות הרגשיות של המטפלים.
2. חשוב לבחון את נקודת המבט של הלקוח כדי לוודא שהטיפול באמצעות טל-בריאות מכוון למתן מענה מיטבי לצרכיו.
3. חשוב לבחון מודל היברידי המשלב טיפול טל-בריאות עם טיפול פנים אל פנים.

למחקר המלא באנגלית, הקליקו כאן

